

автобусов, мікроавтобусов и такси на організовану систему общественного транспорта. Существующее транспортное обслуживание абсолютно не соответствует потребностям населения города. В основном, население пользуется частным транспортом, развитие же системы общественного транспорта остается на очень низком уровне. Транспортная система города Кабула в настоящее время находится в крайне сложном положении. Основным средством передвижения населения и гостей города являются легковые автомобили и частные микроавтобусы, перевозящие небольшое количество пассажиров. Общественный транспорт, представленный автобусными маршрутами, не играет определяющей роли в перевозке пассажиров. Проблема усугубляется сложным рельефом Кабула и это уже сейчас приводит к колоссальной перегрузке улично-дорожной сети в центральной части города, что обуславливает крайне низкую скорость передвижения пассажиров по городу.

Единственным путем решения этой проблемы является развитие общественного транспорта, предпочтительно внеуличного, для чего уже сейчас необходимо определить наиболее эффективные направления развития, основываясь на перспективах территориального и демографического роста Кабула.

Выводы данного исследования и перспективы дальнейших работ в этом направлении. Проведенный анализ транспортного обслуживания населения Кабула позволяет выделить наиболее острые проблемы, влияющие на эффективность функционирования транспортной системы: резкое увеличение количества населения и интенсивный рост плотности транспортного движения в городе, недостаточная финансовая поддержка транспортной системы города, загруженность и плотность дорожного движения, которые значительно превышают допустимые нормы, отсутствие стандартных автостанций и остановок, отсутствие парковок в центре города.

СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ

1. Сафронов Э.А. Транспортные системы городов и регионов [Текст]: учебное пособие / Э.А. Сафронов. - Издательство АСВ, 2005. – 272 с.
2. Михайлов А.Ю. Современные тенденции проектирования и реконструкции улично-дорожных сетей городов [Текст] / А.Ю. Михайлов, И.М. Головных. – Новосибирск: Наука, 2004. – 267 с.
3. Юдин В.А. Городской транспорт [Текст]: учебник для вузов / В.А. Юдин, Д.С. Самойлов. - М., Стройиздат, 1975. – 287 с.

*Рецензент д.э.н., профессор ХНАДУ Шинкаренко В.Г.
Эксперт редакционной коллегии к.э.н., доцент УкрГАЗТ Елагин Ю.В.*

УДК 336.71:65.012.32

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ АНАЛІЗУ ДЮРАЦІЙ ДЛЯ УПРАВЛІННЯ РИЗИКОМ ЗМІН ПРОЦЕНТНИХ СТАВОК

Мінка В. Ф., к.е.н., доцент (Укр ДАЗТ)

Встановлено, що при використанні методу аналізу дюрацій потрібне визначення двох показників: коефіцієнту дюрацій (відношення модифікованої дюрації активів до модифікованої дюрації пасивів) і коефіцієнту поточної вартості банку (відношення чутливих до зміни відсоткових ставок активів до пасивів). Визначено правило імунізації балансу банку: рівність коефіцієнту дюрацій оберненому значенню другого коефіцієнту. Для контролю ризику зміни процентної ставки запропоновано ліміти на відносний показник у вигляді коефіцієнту еластичності поточної вартості банку.

Ключові слова: коефіцієнт дюрацій, ризик зміни процентної ставки.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МЕТОДА АНАЛИЗА ДЮРАЦИЙ ДЛЯ УПРАВЛЕНИЯ РИСКАМИ ИЗМЕНЕНИЯ ПРОЦЕНТНЫХ СТАВОК

Минка В. Ф., к.е.н., доцент (УкрГАЗТ)

Установлено, что при использовании метода анализа дюрации необходимо определение двух показателей: коэффициента дюрации (отношение модифицированной дюрации активов к модифицированной дюрации пассивов) и коэффициента текущей стоимости банка (отношение чувствительных к изменению процентных ставок активов к пассивам). Определено правило иммунизации баланса банка: равенство коэффициента дюрации обратному

значенню второго коэффициента. Для контроля риска изменения процентной ставки предложены лимиты на относительный показатель в виде коэффициента эластичности текущей стоимости банка.

Ключевые слова: коэффициент дюрации, риск изменения процентной ставки.

DURATION OF USE OF THE METHOD OF ANALYSIS TO CONTROL INTEREST RATE RISK

Minka V. F., associate professor (USA of RT)

Regardless of the stage of development of social production, the low level of risk management leads to a significant reduction of the dynamics of socio - economic development. On the banks most significant effect is the risk of changes in interest rates. The reason is the essence of financial activities associated with the manipulation of interest rates. Addressing the management of interest rate risk is an urgent task because the solution of its significant impact on the activities of commercial banks. In practice, the management of interest rate risk foreign banks used methods hepu and durations . The method of analysis provides durations greater accuracy of analysis and assessment of interest rate risk in comparison with the method hepu as take into account changes in the cost of funds over the prediction horizon . Established that when using the method of analysis required to determine the durations of two indicators : ratio durations (the ratio of modified duration of assets to liabilities of modified duration) and the ratio of the present value of the bank (the ratio of sensitive to changes in interest rates of assets to liabilities) . Defined rules immunization balance sheet : equity ratio durations inverse of the second factor . For kontrol interest rate risk of the proposed limits on the index, as the coefficient of elasticity of the present value of the bank.

Keywords: coefficient duration , interest rate risk.

Постановка проблеми. Незалежно від ступеню розвитку суспільного виробництва низький рівень управління ризиками призводить до суттєвого зниження динаміки соціально – економічного розвитку. На банківські установи найсуттєвіший вплив має ризик зміни процентних ставок (РЗПС). Причина полягає в сутності фінансової діяльності, яка пов'язана з маніпулюванням процентними ставками. Останнім часом РЗПС перетворився в Україні на один з основних банківських ризиків [1, с. 244]. Як наслідок, вирішення проблеми управління РЗПС є невідкладним завданням, оскільки розв'язання його суттєво впливає на діяльність комерційних банків. В практиці управління РЗПС зарубіжними банками використовуються методи гепу та дюрацій [2]. Вказані методи отримали назву комплексних методів оцінки й контролю РЗПС [3,4]. Геп – менеджмент і метод аналізу дюрацій мають низку недоліків: невисока точність аналізу; не враховується залежність непроцентних прибутків від процентних ставок та ін.. Однак, з урахуванням простоти математичних моделей зазначених методів, вони можуть використовуватися для загальної оцінки РЗПС та його величини, а також для управління РЗПС на основі визначення та встановлення системи лімітів. Метод аналізу дюрацій забезпечує більшу точність аналізу та оцінок РЗПС в порівнянні з методом гепу, оскільки враховує зміну вартості коштів на протязі горизонту прогнозування. Отримані за його допомогою оцінки дають змогу зменшувати негативний вплив змін ринкових ставок на економічну вартість капіталу банку, тобто захищають банківський капітал від впливу РЗПС [1, с.266]. Однак, незважаючи на переваги моделі дюрації над моделлю гепу, вона майже не

використовується українськими банками у повному обсязі [4, с. 38].

Аналіз останніх досліджень. Прасолова С. вважає, що для визначення показника, який залежить від модифікованих дюрацій активів MD_A і пасивів MD_P банку, з допомогою якого можливий захист банківського капіталу від впливу РЗПС потрібно використовувати різницю між середньою дюрацією активів і пасивів на кожному часовому інтервалі, тобто дисбаланс дюрацій $MD_A - MD_P$, або їх відношення $K_D = MD_A / MD_P$ [4, с.38]. При цьому для оцінки отриманих результатів необхідно враховувати, що активи й пасиви банку відрізняються за величиною у межах власного капіталу. Із цієї причини як відносний показник позиції банку відносно РЗПС на даному періоду доцільно використовувати дисбаланс дюрацій, нормований на величину власного капіталу. Як абсолютну оцінку РЗПС запропоновано прийняти зміну економічної вартості банку в результаті процентного стрибка [4, с.38].

Вініченко І. вважає, що загальні принципи управління РЗПС залишаються такими ж, як при геп - менеджменті. Додаткова різниця дюрацій $MD_A - MD_P > 0$, або $K_D > 1$ визиває змінення економічної вартості банку в сторону, яка протилежна зміненню відсоткової ставки ΔR [3, с.28]. Що це не так, буде показано в основній частині статті.

Примостка Л.О., на відміну від Вініченка І., констатує таке загальне правило управління РЗПС при використанні дюрації [5, с.266]: «За наявності додаткового розриву між дюраціями активів і зобов'язань

($MD_A - MD_{II} > 0$) вартість капіталу зростатиме в разі підвищення ставок на ринку і зменшуватиметься зі зниженням відсоткових ставок. Якщо розрив від'ємний

($MD_A - MD_{II} < 0$), то підвищення ставок призведе до скорочення, а їх зниження - до збільшення капіталу». Дане правило невірне в обох випадках, тому існує неоднозначний підхід до визначення показника, який оснований на застосуванні вдосконалого інструментарію аналізу активів і зобов'язань банку, чутливих до змін процентних ставок, за допомогою якого можливе ефективне управління РЗПС. Частина існуючих пропозицій протилежна один одному.

Виділення невирішених частин проблеми.

Метод аналізу дюрації ґрунтується на здатності відображати чутливість поточної вартості фінансового інструменту до зміни процентних ставок: чим більше дюрація фінансового інструменту, тим чутливіша його поточна вартість до зміни ставки (за інших однакових умов) [4]. Дюрація цінного паперу D обчислюється за формулою Ф. Маколі і є відношенням приведеної вартості суми всіх очікуваних потоків доходу за цінним папером, зважених за часом надходження, до його ринкової ціни [5, с. 262]. Показник дюрації використовується в багатьох аналітичних прийомах і методах, одним з яких є перспективний аналіз можливих змін ціни цінного паперу (будь - якого фінансового інструменту) протягом періоду його зберігання банком у зв'язку з коливанням ставки відсотка на ринку. Характеризуючи цю залежність, Дж. Сінки використовує поняття цінової еластичності (elasticity) цінного паперу або коефіцієнту еластичності ε , який дорівнює [6, с. 242-243]

$$\varepsilon = (\Delta P/P)/(\Delta R/R), \quad (1)$$

де P - ринкова ціна паперу; R - відсоткова ставка паперу; ΔP , ΔR - зміни ринкової ціни паперу та ставки відсотка відповідно. Взаємозв'язок між коефіцієнтом еластичності і дюрацією (duration) D при малих ΔR описується формулою [5, с.264]

$$\varepsilon = -D(R/1+R). \quad (2)$$

Із рівнянь (1) і (2) отримаємо вираз для оцінки зміни вартості відповідної позиції цінного папу (або активів і зобов'язань банку) при зміні відсоткової ставки на 1%

$$\Delta P = -(D/1+R) \cdot \Delta R \cdot P = -MD \cdot \Delta R \cdot P \quad (3)$$

$$\text{де } MD = D/1+R \quad (4)$$

має назву *модифікованої дюрації* (modified duration) [7,с.34]. Вираз (3) показує, що модифікована дюрація по сутності є еластичністю вартості паперу (або активу, зобов'язання банку) за відсотковою ставкою (ставкою дисконту), якщо ΔR вимірюється у відсотках, а тому може бути критерієм чутливості будь - яких фінансових інструментів, активів, зобов'язань банків при малих змінах ΔR відсоткової ставки.

Аналогічні міркування стосуються і динамічного банківського балансу в цілому. Практична реалізація цього підходу передбачає розрахунок дюрації всіх надходжень грошових коштів за активами та всіх виплат за зобов'язаннями. Головне завдання в процесі імунізації банківського балансу полягає в підборі такої комбінації активів і зобов'язань, яка забезпечить нечутливість балансу в цілому до змін ринкових ставок. При цьому окремі статті балансу залишаються чутливими до зміни параметрів ринку, але результати переоцінки активів і зобов'язань взаємно погашаються. Тому актуальною є задача визначення показника, який залежить від модифікованих дюрацій активів MD_A і пасивів MD_I банку, з допомогою якого можливий захист банківського капіталу від впливу РЗПС, тобто управління РЗПС.

Мета статті. Визначення показників, заснованих на модифікованих дюраціях активів і пасивів банку, за допомогою яких можливий ефективний захист банківського капіталу від впливу ризику зміни процентної ставки.

Виклад основного матеріалу. Розробимо аналітичну модель дюрації для оцінки РЗПС, яку можна використовувати в кожному банку. Вважаємо, що в якості вихідних даних використовується та ж інформація, яка є вихідною при геп - менеджменті, тобто відомі за кожний період як грошові надходження C_{Atk} (активи), так грошові витрати $C_{I tk}$ (зобов'язання банку) без поділення їх на різновиди активів і зобов'язань. Індeksi t_k позначають відповідний день й змінюється від 1 до T ($1 \leq t_k \leq T$), $k=1,4$ - номер зафіксованого періоду часу, а T - дата останнього платежу по позиції банку, обумовленої чутливими до змін процентних ставок активами та зобов'язаннями.

Вихідні дані для розрахунку дюрації

Найменування показника	Менш 1 місяця	1...6 місяців	6...12 місяців	Більше 12 місяців
Активи	C_{At1}	C_{At2}	C_{At3}	C_{At4}
Зобов'язання	C_{Pt1}	C_{Pt2}	C_{Pt3}	C_{Pt4}

В таблиці 1 вказані суми вартості активів і зобов'язань без урахування часу, тобто відсотків, які виплачуються за даними сумами. На відміну від геп – менеджменту метод дюрації враховує фактор зміни коштів на протязі часового горизонту T , тобто потрібна інформація за потоки вхідних $CIF_{tk} = C_{Atk} (1 + R_D)^{tk}$ і вихідних платежів $COF_{tk} = C_{Pt k} (1 + R_B)^{tk}$, де R_D - середній відсоток доходу для активів; R_B - середній відсоток витрат для зобов'язань. В випадку, коли

період (шаг) розрахунків менш року, для отримання більш точних результатів необхідно замість R/m (R - річна процентна ставка, m - число виплат на протязі року) використовувати ефективну ставку $R_e = (1 + R)^{1/m} - 1$ [8, с.1361+К, (3)]. Вона показує істину, а не номінальну дохідність за одиничний період. Тому вхідний і вихідний потоки в нашому випадку розраховуються за формулами

$$CIF_{tk} = C_{Atk} (1 + R_D)^{tk/360}, \quad COF_{tk} = C_{Pt k} (1 + R_B)^{tk/360} \quad (5)$$

Поточна (дисконтована) вартість потоку грошових надходжень PV_A і витрат, чутливих до зміни процентних ставок, дорівнює

$$PV_A = \sum_{k=1}^T CIF_{tk} / (1 + R_A)^{tk/360}, \quad PV_{\Pi} = \sum_{k=1}^T COF_{tk} / (1 + R_{\Pi})^{tk/360} \quad (6)$$

де R_A -, R_{Π} середні річні ставки дисконтування потоку грошових надходжень і витрат відповідно. В якості ставок дисконтування надходжень R_A використовують, як правило, значення дохідності високоліквідних фінансових інструментів, наприклад, державних короткострокових

облігацій, а в якості ставок зобов'язань R_{Π} - дохідність векселів відомих банків [2,7]. Згідно з визначенням дюрації активів D_A і зобов'язань D_{Π} визначаються відповідно як [8, с.291, (5)]

$$D_A = \frac{1}{PV_A} \cdot \sum_{k=1}^T \frac{t_k}{360} \cdot \frac{CIF_{tk}}{(1 + R_A)^{tk/360}}, \quad D_{\Pi} = \frac{1}{PV_{\Pi}} \cdot \sum_{k=1}^T \frac{t_k}{360} \cdot \frac{COF_{tk}}{(1 + R_{\Pi})^{tk/360}} \quad (7)$$

Формули (7) показують, що дюрація – це зважений за поточну вартість строк погашення, який враховує часовий графік всіх надходжень за активами або виплат за зобов'язаннями.

Предметом аналізу при методі дюрації є поточна вартість банківського портфелю

$$C_0(t) = PV_A - PV_{\Pi} \quad (8)$$

Зауважимо, що вказаний підхід, коли активи та зобов'язання банку розглядаються як в таблиці 1, не дозволяє враховувати такий вид РЗПС, як *базисний ризик* [4, с.38]. Зміна ставок дисконтування грошових потоків надходжень ΔR_A і грошових потоків зобов'язань ΔR_{Π} веде до нової поточної вартості банківського портфелю

$$C_1(t) = C_0(t) + \Delta C(t) = (PV_A + \Delta PV_A) - (PV_{\Pi} + \Delta PV_{\Pi}), \quad (9)$$

де зміна поточної вартості портфелю дорівнює

$$\Delta C(t) = \Delta PV_A - \Delta PV_{\Pi},$$

або з урахуванням (3)

$$\Delta PV_A = -MD_A \cdot \Delta R_A \cdot PV_A; \quad \Delta PV_{\Pi} = -MD_{\Pi} \cdot \Delta R_{\Pi} \cdot PV_{\Pi}, \quad (11)$$

Зміна поточної вартості банківського портфеля, що характеризується формулою (10), приймається в якості абсолютної оцінки РЗПС [3], а в якості відносної оцінки РЗПС - відносна зміна вартості банківського портфеля [3]

$$\delta C(t) = \Delta C(t) / C_{\Sigma}(t). \quad (12)$$

де $C_{\Sigma}(t) = PV_{A\Sigma} - PV_{\Pi\Sigma}$, (13)

$$\Delta C(t) = -\Delta R \cdot (MD_A \cdot PV_A - MD_{\Pi} \cdot PV_{\Pi}) = -\Delta R \cdot PV_A \cdot [MD_A - MD_{\Pi} (PV_{\Pi} / PV_A)] \quad (14)$$

Згідно із (14) при методі дюрації банк може застосовувати дві альтернативні стратегії: *імунізації балансу банку (мінімізація РЗПС) та управління дюрацією (максимізація прибутку).*

Розглянемо детальніше перший спосіб - *імунізацію*. У цілому метою імунізації є захист динамічного балансу від будь - яких змін ринкових відсоткових ставок протягом певного

$$\Delta C(t) = -\Delta R \cdot (MD_A \cdot PV_A - MD_{\Pi} \cdot PV_{\Pi}) = 0$$

або $MD_A / MD_{\Pi} = PV_{\Pi} / PV_A$, або $MD_A - MD_{\Pi} \cdot (PV_{\Pi} / PV_A) = 0$. (15)

Співвідношення модифікованих дюрацій активів і зобов'язань банку має назву коефіцієнта дюрацій $K_D = MD_A / MD_{\Pi}$ [5]. Аналогічно співвідношення чутливих до зміни відсоткових ставок активів до зобов'язань можна вважати коефіцієнтом поточної вартості банківського портфелю $K_{ПВБ} = PV_A / PV_{\Pi}$. Зі співвідношення (15)

$$MD_A = MD_{\Pi} \cdot (PV_{\Pi} / PV_A) = MD_{\Pi} \cdot (1 / K_{ПВБ}). \quad (16)$$

Імунізація балансу банку передбачає добір дюрацій усього портфеля банку, тобто усієї сукупності балансових позицій.

Розглянемо другий спосіб, коли банк з будь - яких причин не спромігся досягти імунізації балансу, то коливання ринкових ставок відбуватимуться на вартості його активів, адже згідно з міжнародними стандартами бухгалтерського обліку монетарні статті мають переоцінюватися у зв'язку зі зміною ринкових цін. У такому разі реалізується стратегія управління

$PV_{A\Sigma}; PV_{\Pi\Sigma}$ - загальні суми усіх активів і зобов'язань банку відповідно. Якщо прийняти зміну потрібної доходності активів і зобов'язань на одну і тож величину $\Delta R_A = \Delta R_{\Pi} = \Delta R$ маємо *абсолютний критерій РЗПС* у вигляді

зафіксованого періоду (планового горизонту) [3,5]. Щоб повністю захистити банк від фінансових втрат унаслідок коливань ринкових ставок, співвідношення між дюрацією активів MD_A і дюрацією зобов'язань MD_{Π} має описуватися з урахуванням (14) рівняння

впливає, що *модифікована дюрація портфеля активів при імунізації дорівнює частки від ділення модифікованої дюрації портфеля зобов'язань MD_{Π} на коефіцієнт поточної вартості банківського портфеля $K_{ПВБ}$*

дюрацією. При цьому банк натикається на РЗПС, але водночас має й потенційну можливість отримання підвищених прибутків.

Виниченко И. вважає, що різниця дюрацій $MD_A - MD_{\Pi} > 0$, або $K_D > 1$ визиває змінення економічної вартості банку в сторону, яка протилежна зміненню відсоткової ставки ΔR [3, С.28]. Це не так. Дійсно, зміну поточної вартості банківського портфеля (15) можна переписати у вигляді

$$\Delta C(t) = -\Delta R \cdot MD_A PV_A [1 - (MD_{\Pi} / MD_A) (PV_{\Pi} / PV_A)] = -\Delta R \cdot MD_A \cdot PV_A [1 - (K_D \cdot K_{ПВБ})^{-1}] \quad (17)$$

З виразу (17) слідує, що зміна поточної економічної вартості банку $\Delta C(t)$ в сторону, яка протилежна зміненню відсоткової ставки ΔR , має

місце, коли $K_D \cdot K_{ПВБ} > 1$, або $K_D > 1 / K_{ПВБ}$, а не

$K_D > 1$. Якщо $K_{ПВБ} < 1$, значення K_D повинно відповідати більш жорсткій умові $K_D > 1/K_{ПВБ}$.

Таким чином, показником позиції, яку займає банк стосовно РЗПС на часовому горизонті, повиний бути не лише $K_D = MD_A/MD_{П}$, а додатково ще $K_{ПВБ} = PV_A/PV_{П}$. В залежності від співвідношення між ними маємо ситуації, що вказані в таблиці 2. У випадку ($K_D > 1/K_{ПВБ}$)

ринкова вартість банківського портфеля збільшується при зниженні процентних ставок, тобто маємо чутливість портфеля банку до зобов'язань, в іншому випадку ($K_D < 1/K_{ПВБ}$) ринкова вартість банківського портфеля збільшується при підвищенні процентних ставок, тобто маємо чутливість портфеля банку до активів.

Таблиця 2

Класифікація ситуацій для методу дюрацій

Умова	Прогнозне значення %-х ставок	Вартість банківського портфеля	Ризиковість
$K_D > 1/K_{ПВБ}$	Підвищення	Зменшується	Виникнення ліквідного ризику і РЗПС
	Зниження	Зростатиме	
$K_D < 1/K_{ПВБ}$	Підвищення	Зростатиме	
	Зниження	Зменшується	
$K_D = 1/K_{ПВБ}$	Підвищення	Стабільна	Мінімальний ризик
	Зниження		

Замість відносної зміни вартості банківського портфеля (12) на практиці доцільне для контролю РЗПС використовувати показник у вигляді коефіцієнту еластичності поточної вартості банківського портфеля $E_{ПВА}$, що характеризує

відносну зміну поточної вартості банківського портфеля $\delta C(t)$, коли відсоткова ставка змінюється на 1%. З урахуванням (13) і (17) отримаємо

$$E_{ПВБ} = -0,01 \cdot MD_A \cdot PV_A \cdot [1 - (K_D K_{ПВБ})^{-1}] / (PV_{A\Sigma} - PV_{П\Sigma}) \quad (18)$$

Контроль за дюраціями полягає у встановленні лімітів на $E_{ПВБ}$. В міжнародній банківській практиці існує кількісна оцінка індексу РЗПС $IR(t)$, яка дозволяє характеризувати ступінь ризикованості менеджменту кредитної організації [10,с.86]. Індекс РЗПС дорівнює відношенню значення гепу $GAP = PV_A - PV_{П}$ для періоду,

що розглядається, до працюючих активів A і виражається у відсотках $IR(t) = GAP(t)/A \cdot 100$ [5,с.247]. З використанням даної інформації можна розрахувати ліміти для індикатора ризику у вигляді $E_{ПВБ}$. Вони наведені в таблиці 3, де остання колонка (позиція банку) характеризує ступінь ризикованості менеджменту банку.

Таблиця 3

Ліміти для значень коефіцієнта еластичності поточної вартості банку $E_{ПВБ}$

№ п.п.	Діапазон допустимих значень $E_{ПВБ}$	Позиція банку
1	$\leq 0,001 \dots 0,002$	Нормальна
2	$0,001 \dots 0,002 < E_{ПВБ} \leq 0,0012 \dots 0,0022$	Тактична
3	$0,0012 \dots 0,0022 < E_{ПВБ} \leq 0,0015 \dots 0,0025$	Стратегічна
4	$> 0,0015 \dots 0,0025$	Спекулятивна

Висновки. При використанні методу аналізу дюрацій для управління ризиком зміни процентної ставки необхідно визначати два

показника: коефіцієнт дюрацій K_D (відношення модифікованої дюрацій активів до модифікованої дюрації пасивів) і коефіцієнт поточної вартості

банку $\hat{E}_{IAA}$ (відношення чутливих да зміни відсоткової ставки активів до пасивів). Встановлено правило імунізації балансу банку: $K_D = (K_{PBB})^{-1}$. Для управління дюрацією, коли вибрана стратегія максимізації прибутку, визначені значення лімітів на відносний показник РЗПС у вигляді коефіцієнту еластичності поточної вартості банківського портфеля.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Примостка Л. О. Управління банківськими ризиками [Текст]: навчальний посібник/Л.О. Примостка; За ред. проф. Примостки Л. О. – К.: КНЕУ, 2007. – 616 с.
2. Смагина Е. Е. Система управления процентным риском в коммерческом банке [Текст]: Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата экономических наук/ Е.Е. Смагина М.: Финансовая академия при Правительстве Российской Федерации, 2003.
3. Виниченко И. Анализ и контроль процентного риска [Текст] // Банковские технологии / И.Виниченко; 1998. - №6. – С. 27 – 32.
4. Прасолова С. Проблеми оцінки та управління процентним ризиком комерційних

банків: актуальні аспекти [Текст] / С. Прасолова // Вісник НБУ. – 2007. – №9. – С.36-39.

5. Примостка Л. О. Аналіз банківської діяльності: сучасні концепції, методи моделі. [Електронна бібліотека], підручник, <http://studentam/kiev.ua/content/view/778/72/>
6. Синки Дж. Управление финансами в коммерческих банках [Текст] / Дж. Синки - М.: Catallaxy.1994. – 820с.
7. Энциклопедия финансового риск-менеджмента / Под ред. А.А. Лобанова, А.В. Чугунова.- М.: «Альпина Паблицер», 2003. -736с.
8. Рещецкий В.И. Экономический анализ и расчет инвестиционных проектов [Текст]: Учеб. пособие./В.И.Рещецкий; Калининград: ФГУИПП «Янтарный сказ», 2001.- 477с.
9. Энциклопедия финансового риск-менеджмента / Под ред. А.А. Лобанова, А.В. Чугунова.- М.: «Альпина Паблицер», 2003. -736с.
10. Китаев А.А. Методы оценки и способы анализа процентного риска [Текст:] Сборник трудов / А.А. Китаев; Сер. «Экономика» // Северо – Кавказский государственный технический университет. Ставрополь, 2002. - № 8. – С.79 – 87.

*Рецензент д.е.н., професор УкрДАЗТ Євсєєва О.О.
Експерт редакційної колегії д.е.н., доцент УкрДАЗТ Якименко Н.В.*

УДК 658.168

АНАЛІЗ ОСНОВНИХ МОТИВІВ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ УГОД ПО ЗЛИТТЯХ ЧИ ПОГЛИНАННЯХ

Прудіус Ю. С., здобувач (УкрДАЗТ)

В даній статті розглянуто існуючі теорії визначення мотивів M&A, виділено найзмістовніші підходи до класифікації мотиваційних чинників. На основі проаналізованого матеріалу, сформовано групи мотивів для обох сторін угоди, що найбільше сприяють реалізації головної мети будь якого підприємця – отримання прибутку. Визначено суть кожного із відібраних мотивів, а також виявлено місце пріоритетності цих мотивів у здійсненні угоди M&A.

Ключові слова: злиття та поглинання, мотиви об'єднання, підходи до визначення мотивів, суть мотиву, пріоритетність.